

Hva påvirker oppslutning om kandidatene ved kommunestyrevalg?

Dag Arne Christensen
Rokkansenteret

Ny personvalgordning for kommunestyrevalgene

- Brukt i to valg (2003 og 2007). Viktige endringer:
 - Partiene kan gi stemmetillegg (uthevet skrift), istedenfor å forhåndskumulere
 - Antallet kandidater partiene kan gi stemmetillegg er avhengig av størrelsen på kommunestyret
 - Verdien av stemmetillegget 0,25 personstemme per urettet stemmeseddel (25 prosent)
 - Velgerne kan ikke stryke kandidater fra listen

Personstemmegivning: Nye datakilder

- Nye datakilder (2003 valget)
- Analysen av kandidatene basert på to datasett:
 - a) Første datasettet gir informasjon om få trekk ved et stort antall kandidater (64 748 kandidater i 407 kommuner)
 - b) Andre datasetter inkluderer et stort antall holdnings- og atferdsvariabler for et mindre antall kandidater

Hva spilte en stor rolle for velgere og listekandidaters personstemmegivning i 2003?

	<i>Velgere</i>	<i>Kommunestyrekandidater</i>
Kandidatens standpunkt i viktige spørsmål	40,5	49,7
Kandidatens kommunalpolitiske erfaring	32,5	35,4
Kandidatens bosted	20,0	7,6
Kandidaten er kvinne	10,5	15,6
Kandidatens alder	7,8	8,6
Kandidatens etniske bakgrunn	7,4	4,8
Kandidatens opptreden i mediene	23,0	18,4
Personlig kjennskap til kandidaten	37,2	65,4

Nøkkeltall for personstemmene kommunestyrevalget 2003 for 64748 kandidater

	Snitt alle kandidater	Snitt kvinner	Prosent av partistemmer. Alle kandidater
Arbeiderpartiet	50	47	5.7
Fremskrittsp.	31	28	4.1
Høyre	40	36	6.6
Kr. Folkeparti	29	22	7.8
Senterpartiet	27	25	7.0
Sos. Venstrep.	28	29	5.5
Venstre	18	16	7.9
Andre	21	17	7.7
Totalt	32	28	6.5

Hvorfor er enkelte kandidater mer populære enn andre?

- To hovedgrupper av forklaringer i analysen av de 64 748 kandidatene:
 - Kandidaten (kjønn, alder, politisk erfaring)
 - Listen (listeplassering, stemmetillegg)

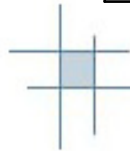
Analyse av personstemmene til 64 748 kommunestyrekandidater.

Variabler	Effekt	Styrke	Signifikant
PARTISTØRRELSE	Positiv	Sterk	Ja
LISTEPLASSERING	Negativ	Sterk	Ja
TOPPKANDIDAT	Positiv	Sterk	Ja
KVINNE	Negativ	Svak/Ingen	Ja
UNG	Negativ	Svak/Ingen	Ja
STEMMETILLEGG	Positiv	Sterk	Ja
ORDFØRER	Positiv	Sterk	Ja

Analyse av personstemmene til et mindre utvalg kandidater. (N=1257)

Variabel	Effekt	Styrke	Signifikant
ERFARING	Positiv	Sterk	Ja
VALGKAMPTID	Positiv	Sterk	Ja
MEDIEOMTALE	Positiv	Sterk	Ja
LISTEPLASSERING	Negativ	Sterk	Ja
LISTETOPP	Positiv	Sterk	Ja
KVINNE	Positiv	Svak	Nei
UNG	Positiv	Svak	Nei
UTDANNELSE	Positiv	Svak	Nei
KOMMUNE	Negativ	Sterk	Ja
PARTISTØRRELSE	Positiv	Sterk	Ja

Hovedfunn og konklusjoner

- Listeplassering avgjørende effekt på personstemmer
- Kandidater partiene prioriterte med stemmetillegg fikk mange personstemmer
- Politisk erfaring har stor effekt
- Velgerne foretrekker stort sett de samme kandidatene som partiene
- Om kandidatene var unge eller eldre, lavt eller høyt utdannet, eller om de var kvinner eller menn hadde ikke markert betydning på personstemmene
- Listeplassering og erfaring er faktorer som partiene har stor kontroll over. Partiene er derfor viktige hvis man ønsker å påvirke kvinneandelen i lokalpolitikken.
- Kvotering: Effekten av stemmetillegget er betydelig, noe som gjør at hvis kvoteringsregler er ønskelig så bør disse gjelde ikke bare listen totalt sett, men også for kandidater med stemmetillegg.

